

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

Геннадій Голуб
Тарас Погребський

**ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Методичні рекомендації

УДК 911.3:33(072)

Г 62

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 1 від 25 вересня 2024 року)

Рецензент: Ільїна Ольга Вікторівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельного господарства Волинського національного університету імені Лесі Українки

Голуб Г. С., Погребський Т. Г.

Г 62

Просторове планування розвитку територіальних громад: методичні рекомендації. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024. 34 с.

Містить семінарські завдання, практичні роботи, завдання та рекомендації до виконання самостійної роботи, питання для підготовки до екзамену, список літератури з освітнього компоненту **«Просторове планування розвитку територіальних громад»**. Викладено найважливіші теоретичні, методологічні та практичні питання. Сприяє формуванню у студентів системи суспільно-географічних наукових знань.

Рекомендовано для студентів фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 106 Географія, освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування».

УДК 911.3:33(072)

© Голуб Г. С., Погребський Т. Г. 2024
© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП

Семінарське заняття 1. Концепції, теорія та історія просторового планування розвитку територій

Семінарське заняття 2. Світові й європейські документи щодо просторового планування

Семінарське заняття 3. Сучасний стан та законодавче забезпечення просторового планування в Україні

Семінарське заняття 4. Сутність та складові процесу стратегічного планування

Семінарське заняття 5. Комплексні стратегії та моделі розвитку міст і сільських територій

Семінарське заняття 6. Стратегії розвитку малих міст і сільських населених пунктів

Семінарське заняття 7. Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів

Семінарське заняття 8. Ефективність та концептуальні засади вдосконалення економічного та просторового розвитку регіонів України

Семінарське заняття 9. Комплексні плани, стратегії та проекти просторового розвитку території громади

Семінарське заняття 10. Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку

Семінарське заняття 11. Особливості інфраструктурного планування

Семінарське заняття 12. Інновації та сучасні тренди в просторовому плануванні розвитку територіальних громад

Завдання для самостійного опрацювання

Питання до екзамену

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Освітній компонент **«Просторове планування розвитку територіальних громад»** є складовим елементом багатогранного блоку загальної підготовки майбутніх фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 106 Географія, освітньо-професійної програми **«Регіональний розвиток і просторове планування»**.

Цей освітній компонент покликаний надати студентам знання та навички у сфері просторового планування для розвитку територіальних громад. Він охоплює концепції та методи планування, що сприяють ефективному використанню ресурсів, покращенню якості життя мешканців та забезпеченню сталого розвитку територій.

Пререквізити

Освітні компоненти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння досліджуваного освітнього компонента: **«Економічна та соціальна географія України»**, **«Географія населення з основами демографії»**, **«Політична географія з основами геополітики»** тощо.

Постреквізити

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення дисципліни **«Просторове планування розвитку територіальних громад»**: **«Просторовий аналіз та ГІС»**, **«Геоecологічне обґрунтування просторового планування»**, **«Виробнича практика в територіальних громадах»**, а також дисципліни вільного вибору.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента **«Просторове планування розвитку територіальних громад»** полягає у формуванні у студентів теоретичних знань та практичних навичок у сфері просторового планування для ефективного розвитку територіальних громад. Курс надає здобувачам освіти розуміння принципів і методів просторового планування, які допоможуть у створенні збалансованих, економічно ефективних та екологічно сталих планів розвитку територій.

Основними завданнями освітнього компонента **«Просторове планування розвитку територіальних громад»** є формування професійних компетенцій, які сприятимуть формуванню комплексного підходу до планування та розвитку територіальних громад, що забезпечить ефективне

використання ресурсів, підвищення якості життя населення та сталий розвиток територій.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Просторове планування розвитку територіальних громад»:

Загальні компетентності:

– Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. (ЗК 1).

– Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 2).

– Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 3).

– Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 4).

– Здатність працювати в команді. (ЗК 5).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

– Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації (СК 1).

– Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів (СК 2).

– Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (СК 3).

– Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня (СК 4).

– Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг (СК 5).

– Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування (СК 6).

– Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку (СК 7).

– Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців (СК 8).

Програмні результати навчання

Згідно з результатами вивчення освітнього компонента «Просторове планування розвитку територіальних громад» здобувач освіти:

– Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації (ПР01).

– Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді. (ПР02).

– Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПР05).

– Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (ПР06).

– Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня (ПР07).

– Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки (ПР08).

– Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг (ПР09).

– Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування (ПР10).

– Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму (ПР11).

– Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень (ПР12).

Структура освітнього компонента:

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консулт.	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи просторового планування розвитку територій						
Тема 1. Концепції, теорія та історія просторового планування розвитку територій	15	2	2	10	1	ДС / 2
Тема 2. Методологія та методи просторового планування	15	2	2	10	1	ДС / 2
Тема 3. Світові тенденції, досвід та практика просторового планування розвитку територій	19	4	4	10	1	ДС / 4
Тема 4. Просторове планування в новому адміністративно-територіальному поділі України	19	4	4	10	1	ДС / 4
Тема 5. Національний, регіональний та місцевий рівні просторового планування	19	4	4	10	1	ДС / 4
Тема 6. Законодавча та нормативно-правова база просторового планування в Україні	19	4	4	10	1	ДС / 4
Разом за модулем 1	106	20	20	60	6	20
Змістовий модуль 2. Основи дослідження просторового планування розвитку територіальних громад						
Тема 7. Роль і значення просторового планування в успішному функціонуванні та розвитку територіальних громад	9	2	2	4	1	ДС / 2
Тема 8. Комплексні плани, стратегії та проекти просторового розвитку території громади	19	4	4	10	1	ДС / 4
Тема 9. Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку	19	4	4	10	1	ДС / 4
Тема 10. Залучення громади до процесів просторового планування розвитку територіальних громад	19	4	4	10	1	ДС / 4
Тема 11. Аналіз успішних прикладів реалізації проєктів просторового планування та сталого розвитку територіальних громад	20	4	4	10	2	ДС / 4
Тема 12. Сучасні тенденції, рекомендації та вдосконалення в просторовому плануванні розвитку територіальних громад	18	2	4	10	2	ДС / 2
Разом за модулем 2	104	20	22	54	8	20
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота №1						МКР/ 30
Модульна контрольна робота №2						МКР/ 30
Всього годин / Балів	210	40	42	114	14	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах,

МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консулт.	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи просторового планування розвитку територій						
Тема 1. Концепції, теорія та історія просторового планування розвитку територій	13	1	1	10	1	ДС / 3
Тема 2. Методологія та методи просторового планування	13	1	1	10	1	ДС / 3
Тема 3. Світові тенденції, досвід та практика просторового просторового планування розвитку територій	19	1	1	15	2	ДС / 3
Тема 4. Просторове планування в новому адміністративно-територіальному поділі України	19	1	1	15	2	ДС / 3
Тема 5. Національний, регіональний та місцевий рівні просторового планування	19	1	1	15	2	ДС / 3
Тема 6. Законодавча та нормативно-правова база просторового планування в Україні	19	1	1	15	2	ДС / 3
Разом за модулем 1	102	6	6	80	10	18
Змістовий модуль 2. Основи дослідження просторового планування розвитку територіальних громад						
Тема 7. Роль і значення просторового планування в успішному функціонуванні та розвитку територіальних громад	14	1	1	10	2	ДС / 3
Тема 8. Комплексні плани, стратегії та проекти просторового розвитку території громади	14	1	1	10	2	ДС / 3
Тема 9. Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку	19	1	1	15	2	ДС / 3
Тема 10. Залучення громади до процесів просторового планування розвитку територіальних громад	19	1	1	15	2	ДС / 3
Тема 11. Аналіз успішних прикладів реалізації проєктів просторового планування та сталого розвитку територіальних громад	21	1	2	14	4	ДС / 5
Тема 12. Сучасні тенденції, рекомендації та вдосконалення в просторовому плануванні розвитку територіальних громад	21	1	2	14	4	ДС / 5
Разом за модулем 2	108	6	8	78	16	22
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота №1						МКР/ 30
Модульна контрольна робота №2						МКР/ 30
Всього годин / Балів	210	12	14	158	26	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Семінарське заняття 1.

Концепції, теорія та історія просторового планування розвитку територій

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Концепції, теорія та історія просторового планування розвитку територій.
2. Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування».
3. Історія розвитку просторового планування у світі та Україні.
4. Концепція простору як соціального продукту.
5. «Виробництво простору» Анрі Лефевра.
6. Поняттєво термінологічна система просторового планування.
7. Зв'язок територіального планування з іншими науками. Просторове планування і географія.
8. Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування: сутність і співвідношення понять.
9. Геопланування як практика просторовофункціональної організації простору. Підходи до визначення геопланування. Цілі та основні завдання геопланування.
10. Особливості та види геопланування. Поняття про об'єкт геопланування. Поняття про геопланувальні системи як предмет геопланування.
11. Склад, особливості і властивості геопланувальних систем, їх відмінність від соціально-економічних та виробничо-територіальних систем.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.

6. Кузнєцов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнєцов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
7. Палеха Ю. М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2006. – 324 с.
8. Палеха Ю. М. Регіональне планування: Методичний посібник. К. : Логос, 2020. 224 с
9. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.

Семінарське заняття 2.

Світові й європейські документи щодо просторового планування

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Зв'язок територіального планування з іншими науками. Просторове планування і географія.
2. Програма Організації Об'єднаних Націй з населених пунктів (UN-НАВІТАТ).
3. Декларація про міста та інші населені пункти в новому тисячолітті.
4. Публікації UN-НАВІТАТ: Глобальна доповідь про населені пункти. Стан міст світу.
5. Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове/регіональне планування (СЕМАТ).
6. Європейська хартія регіонального/просторового планування (Торремоліноська Хартія).
7. Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту.
8. Поліцентричний розвиток і просторове планування.
9. Лісабонська Декларація про мережі сталого просторового розвитку Європейського континенту: мости через Європу.
10. Компендіум систем і політики просторового планування Європейського Союзу.
11. Територіальний порядок денний ЄС – 2020.

Рекомендована література

1. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
2. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.

3. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
4. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
5. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.

Семінарське заняття 3.

Сучасний стан та законодавче забезпечення просторового планування в Україні

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Сучасний стан планування територій в Україні та його місце у вирішенні проблем регіонального розвитку.
2. Законодавче забезпечення просторового планування в Україні.
3. Поняття про Державні будівельні норми України.
4. Генеральна схема планування території України.
5. Види містобудівної документації. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях.
6. Схема планування території області. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України.
7. Схема планування території району. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району.
8. Генеральний план населеного пункту. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту.
9. Плани зонування території. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг).

Рекомендована література

1. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.
2. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
3. Палеха Ю. М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2006. – 324 с.

4. Палеха Ю. М. Регіональне планування: Методичний посібник. К. : Логос, 2020. 224 с
5. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
6. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
7. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.

Семінарське заняття 4.

Сутність та складові процесу стратегічного планування

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Сутність та складові процесу стратегічного планування.
2. SWOT-аналіз обласного регіону. Стратегічне фокусування. Основні елементи компонентних планів області.
3. Особливості підготовки компонентних планів. Рамки реалізації стратегії регіонального розвитку. Оцінка ризиків і проблем планування.
4. Історичні концепції розвитку міст (урбанізм як спосіб життя, урбаністична екологія, соціалістична урбанізація, право на місто, місто-сад, чартерне місто й ін.).
5. Міжнародно-правові джерела муніципального права. Європейська хартія міст 1992 р.
6. Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики).
7. Концепція smart-city.

Рекомендована література

1. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
2. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
3. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.

Семінарське заняття 5.

Комплексні стратегії та моделі розвитку міст і сільських територій

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Комплексні стратегії розвитку міст.
2. Планування транспортного простору міст.
3. Партисипативне планування міст.
4. Планування просторового розвитку сільських територій.
5. Сільське населення і сільські поселення світу й Європи: сучасний стан і тенденції розвитку.
6. Сільське населення і сільські поселення України: сучасний стан і тенденції розвитку.
7. Моделі розвитку сільських територій.
8. Просторове планування сільських територій у програмних документах Європейського Союзу.
9. Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина (GIAHS).
10. Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні. Концепція розвитку сільських територій.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.
4. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
5. Палеха Ю. М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2006. – 324 с.

Семінарське заняття 6.

Стратегії розвитку малих міст і сільських населених пунктів

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: приклади України.
2. Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: досвід Польщі.
3. Суть територіально-структурних процесів та їх класифікація.
4. Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально-структурних процесів в контексті соціально-економічних можливостей, ризиків і наслідків.
5. Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкуренційності та інноваційності територіально-структурних процесів у регіоні.
6. Особливості і ознаки територіально-структурних процесів в регіоні.
7. Просторові зміни в галузево-територіальній структурі промисловості регіону в результаті впливу світової фінансово-економічної кризи.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.
6. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
7. Палеха Ю. М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2006. – 324 с.

Семінарське заняття 7.

Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Сегрегаційні процеси в житловому будівництві як вираз маргіналізаційно-полярних регіональних територіально-структурних процесів.
2. Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону.
3. Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів.
4. Соціально орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору.
5. Цільова модель формування соціально орієнтованого бізнес-середовища.
6. Транспортна інфраструктура як фактор і мережева основа формування територіально-структурних процесів та розвитку середовища регіону.
7. Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення.
8. Економічна концентрація в контексті формування економічного простору України.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.
6. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.

Семінарське заняття 8.

Ефективність та концептуальні засади вдосконалення економічного та просторового розвитку регіонів України

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Оцінка впливу чинників на просторову концентрацію економічної діяльності.
2. Вплив структурних зрушень на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів України.
3. Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів.
4. Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів.
5. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Розробка рекомендацій щодо активізації просторового розвитку сільських територій регіону.
6. Концепція удосконалення державної просторової політики.
7. Основні етапи процесу просторового планування.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
4. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
5. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
6. Urban Planning Theory And Practice / M. Pratap Rao. – CBS Publisher & Distributors P Ltd; First Edition, 2012. 211 p.

Семінарське заняття 9.

Комплексні плани, стратегії та проєкти просторового розвитку території громади

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Комплексний план просторового розвитку території громади: визначення та зміст.
2. Правила та зміст розроблення комплексного плану.
3. Процес та етапи розроблення комплексного плану.
4. Проектні рішення комплексного плану щодо перспективного використання території територіальної громади.
5. Процес затвердження комплексного плану.
6. Зміни до комплексного плану.
7. Умови та порядок отримання субвенції на розроблення комплексних планів.
8. Формат електронних документів комплексного плану
9. Процес та етапи розробки та затвердження містобудівної документації для ОТГ.
10. Основні завдання містобудівної документації.
11. Визначення розробника містобудівної документації (або внесення змін до неї).
12. Фінансування розроблення містобудівної документації або внесення змін до неї відповідно до укладеного договору.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
6. Urban Planning Theory And Practice / M. Pratap Rao. – CBS Publisher & Distributors P Ltd; First Edition, 2012. 211 p.

Семінарське заняття 10.

Дослідження та оцінка стану територіальної громади як основа планування її розвитку

Підготувати презентацію порівняльної характеристики економіко-географічного положення двох територіальних громад (за вибором студента).

Порядок виконання:

1. Вказати загальні відомості: назву, площу, органи влади.
2. Коротко охарактеризувати географічне положення: фізико-географічне, економіко-географічне.
3. Оцінити природні умови та ресурси.
4. Населення та трудові ресурси.
5. Зазначити особливості історії формування та розвитку території, господарського комплексу.
6. Стисло характеризувати географію окремих галузей господарства:
  - промисловості;
  - сільського господарства;
  - транспорту;
7. Зовнішньоекономічні зв'язки.
8. Форма територіальної організації.
9. Внутрішні відмінності.
10. Проблеми розвитку.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.

Семінарське заняття 11.

Особливості інфраструктурного планування

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Критерії при розробці генерального плану території.
2. Інструменти які використовуються для проектування планів зонування.
3. Основні елементи інфраструктурного планування.
4. Вплив інфраструктурного планування на розвиток території.
5. Принципи при проектуванні транспортної інфраструктури в міських і сільських районах.
6. Екологічні аспекти при плануванні інфраструктури.
7. Приклади інтеграції екологічних критеріїв у інфраструктурне проектування.
8. Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) і її роль у просторовому плануванні.
9. Основні підходи до управління природними ресурсами в просторовому плануванні.
10. Реалізація впливу принципи сталого розвитку на процес просторового планування.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.
6. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
7. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170

Семінарське заняття 12.

Інновації та сучасні тренди в просторовому плануванні розвитку територіальних громад

Підготувати доповіді та презентації за питаннями:

1. Методи залучення громадськості до процесу просторового планування.
2. Переваги і виклики які можуть виникати при врахуванні громадських відгуків у плануванні територій.
3. Приклади успішної практики участі громадськості у плануванні.
4. Управління проектами просторового планування.
5. Основні етапи управління проектами у просторовому плануванні.
6. Методи оцінки ефективності проектів просторового планування.
7. Управління ризиками у процесі реалізації планів просторового планування.
8. Інновації та сучасні тренди в просторовому плануванні розвитку територіальних громад
9. Вплив технологічних інновацій на сучасне просторове планування.
10. Наведіть приклади використання новітніх технологій в просторовому плануванні.
11. Зміни підходів до планування територій внаслідок впливу сучасних тенденцій в просторовому плануванні
12. Концепція розумного міста і її вплив на просторове планування.

Рекомендована література

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
3. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
4. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
5. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.

6. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
7. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
8. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
9. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.

Завдання для самостійного опрацювання

1. Комплексний план просторового розвитку території громади: визначення та зміст.
2. Правила та зміст розроблення комплексного плану.
3. Процес та етапи розроблення комплексного плану.
4. Проектні рішення комплексного плану щодо перспективного використання території територіальної громади.
5. Процес затвердження комплексного плану.
6. Зміни до комплексного плану.
7. Умови та порядок отримання субвенції на розроблення комплексних планів.
8. Формат електронних документів комплексного плану
9. Процес та етапи розробки та затвердження містобудівної документації для ОТГ.
10. Основні завдання містобудівної документації.
11. Визначення розробника містобудівної документації (або внесення змін до неї).
12. Фінансування розроблення містобудівної документації або внесення змін до неї
13. відповідно до укладеного договору.
14. Участь у розробленні містобудівної документації.
15. Процес та етапи консультації з громадою.
16. Складання та затвердження завдання на розроблення містобудівної документації.
17. Збирання та надання розробнику містобудівної документації вихідних даних.
18. Організація громадських слухань щодо врахування громадських інтересів у проекті
  - а. містобудівної документації та стратегічної екологічної оцінки.

19. Профіль територіальної громади, його структура та спосіб наповнення.
20. Опитування думки бізнесу щодо стану та перспектив розвитку територіальних громад.
21. SWOT-аналіз та його застосування.
22. Узгодження проекту містобудівної документації з органами місцевого самоврядування.
23. Розгляд проекту містобудівної документації архітектурно-містобудівною радою.
24. Подання проекту містобудівної документації (генеральних планів міст) експертній організації для проведення експертизи.
25. Подання на затвердження сесією завершеного проекту містобудівної документації
26. Оприлюднення затвердженої містобудівної документації.
27. Використання містобудівної документації в практичній діяльності ОТГ.
28. Напрямки використання містобудівної документації.
29. Моніторинг реалізації містобудівної документації.
30. Містобудівний моніторинг та містобудівний кадастр.
31. Моніторинг наслідків реалізації містобудівної документації для довкілля та здоров'я населення.
32. Прогнозні та програмні документи соціально-економічного розвитку.

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Питання до екзамену

1. Концепції, теорія та історія просторового планування розвитку територій.
2. Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування».
3. Історія розвитку просторового планування у світі та Україні.
4. Концепція простору як соціального продукту.
5. «Виробництво простору» Анрі Лефевра.
6. Поняттєво-термінологічна система просторового планування.
7. Зв'язок територіального планування з іншими науками. Просторове планування і географія.
8. Програма Організації Об'єднаних Націй з населених пунктів (UN-НАВІТАТ).

9. Декларація про міста та інші населені пункти в новому тисячолітті.
10. Публікації UN-НАВІТАТ: Глобальна доповідь про населені пункти. Стан міст світу.
11. Діяльність Європейської Конференції міністрів, відповідальних за просторове/регіональне планування (СЕМАТ).
12. Європейська хартія регіонального/просторового планування (Торремоліноська Хартія).
13. Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту.
14. Поліцентричний розвиток і просторове планування.
15. Лісабонська Декларація про мережі сталого просторового розвитку Європейського континенту: мости через Європу.
16. Компендіум систем і політики просторового планування Європейського Союзу.
18. Територіальний порядок денний ЄС – 2020.
19. Геопланування, районне планування, регіональне планування, територіальне планування: сутність і співвідношення понять.
20. Геопланування як практика просторовофункціональної організації простору. Підходи до визначення геопланування. Цілі та основні завдання геопланування.
21. Особливості та види геопланування. Поняття про об'єкт геопланування. Поняття про геопланувальні системи як предмет геопланування.
22. Склад, особливості і властивості геопланувальних систем, їх відмінність від соціально-економічних та виробничо-територіальних систем.
23. Планувальні концепції організації Європейського простору.
24. Сучасний стан планування територій в Україні та його місце у вирішенні проблем регіонального розвитку.
25. Законодавче забезпечення просторового планування в Україні.
26. Поняття про Державні будівельні норми України.
27. Генеральна схема планування території України.
28. Види містобудівної документації. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях.
29. Схема планування території області. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України.

- 30.Схема планування території району. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району.
- 31.Генеральний план населеного пункту. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту.
- 32.Плани зонування території. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг).
- 33.Детальний план території. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території.
- 34.Сутність та складові процесу стратегічного планування.
- 35.SWOT-аналіз обласного регіону. Стратегічне фокусування. Основні елементи компонентних планів області.
- 36.Особливості підготовки компонентних планів. Рамки реалізації стратегії регіонального розвитку. Оцінка ризиків і проблем планування.
- 37.Історичні концепції розвитку міст (урбанізм як спосіб життя, урбаністична екологія, соціалістична урбанізація, право на місто, місто-сад, чартерне місто й ін.).
- 38.Міжнародно-правові джерела муніципального права. Європейська хартія міст 1992 р.
- 39.Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики).
- 40.Концепція smart-city.
- 41.Комплексні стратегії розвитку міст.
- 42.Планування транспортного простору міст.
- 43.Партисипативне планування міст.
- 44.Планування просторового розвитку сільських територій.
- 45.Сільське населення і сільські поселення світу й Європи: сучасний стан і тенденції розвитку.
- 46.Сільське населення і сільські поселення України: сучасний стан і тенденції розвитку.
- 47.Моделі розвитку сільських територій.
- 48.Просторове планування сільських територій у програмних документах Європейського Союзу.
- 49.Сільськогосподарська (агрикультурна) спадщина (GLIANS).
- 50.Правове регулювання просторового розвитку сільських територій в Україні. Концепція розвитку сільських територій.
- 51.Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: приклади України.
- 52.Розробка стратегій розвитку сільських населених пунктів і малих міст: досвід Польщі.

53. Суть територіально-структурних процесів та їх класифікація.
54. Просторовий розвиток регіону як синергетичний вираз територіально-структурних процесів в контексті соціально-економічних можливостей, ризиків і наслідків.
55. Методи просторового виміру маргіналізаційності, конкуренційності та інноваційності територіально-структурних процесів у регіоні.
56. Особливості і ознаки територіально-структурних процесів в регіоні.
57. Просторові зміни в галузево-територіальній структурі промисловості регіону в результаті впливу світової фінансово-економічної кризи.
58. Сегрегаційні процеси в житловому будівництві як вираз маргіналізаційно-полярних регіональних територіально-структурних процесів.
59. Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону.
60. Трансформація регіону як середовища територіально-структурних процесів.
61. Соціально орієнтоване бізнес-середовище як передумова розвитку економічного простору.
62. Цільова модель формування соціально орієнтованого бізнес-середовища.
63. Транспортна інфраструктура як фактор і мережева основа формування територіально-структурних процесів та розвитку середовища регіону.
64. Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення.
65. Економічна концентрація в контексті формування економічного простору України.
66. Оцінка впливу чинників на просторову концентрацію економічної діяльності.
67. Вплив структурних зрушень на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів України.
68. Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів.
69. Обґрунтування концептуальних засад удосконалення просторового розвитку регіонів.
70. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Розробка рекомендацій щодо активізації просторового розвитку сільських територій регіону.
71. Концепція удосконалення державної просторової політики.
72. Основні етапи процесу просторового планування.

73. Основні моделі просторового планування.
74. Основні методи збору даних для просторового планування.
75. Використання геоінформаційних систем (ГІС) у просторовому плануванні
76. Оцінка земельних ресурсів в просторовому плануванні
77. Типи планів використання земель. Роль кожного з них у процесі просторового планування.
78. Критерії при розробці генерального плану території.
79. Інструменти які використовуються для проектування планів зонування.
80. Основні елементи інфраструктурного планування.
81. Вплив інфраструктурного планування на розвиток території.
82. Принципи при проектуванні транспортної інфраструктури в міських і сільських районах.
83. Екологічні аспекти при плануванні інфраструктури.
84. Приклади інтеграції екологічних критеріїв у інфраструктурне проектування.
85. Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) і її роль у просторовому плануванні.
86. Основні підходи до управління природними ресурсами в просторовому плануванні.
87. Реалізація впливу принципи сталого розвитку на процес просторового планування.
88. Участь територіальної громади в процесі планування
89. Методи залучення громадськості до процесу просторового планування.
90. Переваги і виклики які можуть виникати при врахуванні громадських відгуків у плануванні території.
91. Приклади успішної практики участі громадськості у плануванні.
92. Управління проектами просторового планування.
93. Основні етапи управління проектами у просторовому плануванні.
94. Методи оцінки ефективності проектів просторового планування.
95. Управління ризиками у процесі реалізації планів просторового планування.
96. Інновації та сучасні тренди в просторовому плануванні розвитку територіальних громад
97. Вплив технологічних інновацій на сучасне просторове планування.
98. Наведіть приклади використання новітніх технологій в просторовому плануванні.
99. Зміни підходів до планування територій внаслідок впливу сучасних тенденцій в просторовому плануванні

100. Концепція розумного міста і її вплив на просторове планування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

10. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
11. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування: навчальний посібник. Електронне видання третє, оновлене та доповнене. К., 2022, 155 с.
12. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
13. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
14. Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. с.119 URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>.
15. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
16. Палеха Ю. М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2006. – 324 с.
17. Палеха Ю. М. Регіональне планування: Методичний посібник. К. : Логос, 2020. 224 с
18. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон : Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
19. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
20. Соціально-демографічне дослідження міст обласного підпорядкування Волинської області: колективна монографія / за ред. Ю. Барського / Барський Ю., Пугач С., Голуб Г., Погребський Т., Гнип А., Дзямко О., Кошулинська Т., Лотоцький Н, Мельничук М. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2020. – 142 с.
21. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.

22. Urban Planning Theory And Practice / M. Pratap Rao. – CBS Publisher & Distributors P Ltd; First Edition, 2012. 211 p.

Додаткова

1. Голуб Г. С., Погребський Т. Г., Потапова А. Г., Бринчук Н. В.. Ретроспективний аналіз інвестиційної діяльності України. Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. №3. Видавничий дім «Гельветика» 2024р. С. 34-43.
2. Голуб Г.С. Investment Risks of the Ukrainian Economy in the Context of Regional Economic Planning. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 160-161.
3. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України: ред. кол.: Ю.В. Ковбаснюк (голова) та ін. – К.: Дніпропетровськ, НАДУ – 2012.
4. Децентралізація влади: як зберегти успішність в умовах нових викликів? Аналітична доповідь. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу : аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2019. – 192 с.
5. Дорош А.Й Нові підходи до територіального планування в Україні з врахуванням децентралізаційних процесів та досвіду Австрії. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2016. № 3. С.78-85.
6. Жукович І. А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22.
7. Концепція розвитку сільських територій. Затверджена розпорядженням КМУ від від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>
8. Криштоф Т. Просторове планування та земельні ресурси територіальної громади. Від ренти до доданої вартості. URL: https://www.csi.org.ua/wpcontent/uploads/2015/05/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BB_-4.pdf.
9. Мальчикова Д. С. Концепція зеленої інфраструктури у сучасній зарубіжній практиці просторового планування //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ.

- конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 120-124.
10. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями [текст] / Є. О. Маруняк // Український географічний журнал. – 2014. – № 2. – С. 22–31.
  11. Маруняк Є. О., Палеха Ю. М., Криштоп Т. В. Планування просторового розвитку в умовах війни і відбудови: бачення для України // Укр. геогр. журн. 2022. № 4. С. 13–22. [Англійською мовою]. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.04.013>.
  12. Мезенцев К., Гаврилук О. Тестування моделі диференціальної урбанізації в Україні. Економічна та соціальна географія, – 2015: Вип.3(73): 15-26
  13. Мезенцев К., Мезенцева Н. Міста України: мозаїка в просторі, що змінюється. Соціально-географічні виклики у Східно-Центральній Європі на початку ХХІ століття. – 2016. Берегове, с. 34-41.
  14. Методологія планування регіонального розвитку в Україні. Інструмент для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації [Електронний ресурс]: Проект Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку України». – Режим доступу: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf
  15. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу : науково-аналітична доповідь / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. – Львів, 2014. – 65 с.
  16. Місцеве самоврядування в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. В.М. Скрипничука. - Івано-Франківськ: Місто НВ . - 2013. - 788с.
  17. Немець К. А. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі : монографія / К. А. Немець, Л. М. Немець. – Харків : ХНУ, 2013. – 225 с.
  18. Нова регіональна політика для нової України : аналіт. доп. / Я. А. Жаліло, В. І. Жук, О. Ю. Снігова [та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017.
  19. Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України: [монографія] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень ; наук. ред. В. В. Борщевський. - Львів, 2012. - 216 с. (Серія "Проблеми регіонального розвитку").

20. Палеха Ю. М. Планувальний каркас України як основа забезпечення її сталого просторового розвитку. Досвід та перспективи розвитку міст України. № 29. С. 48–56
21. Палеха Ю. М. Нова редакція Генеральної схеми планування території України — стратегія інтеграції України у Європейський простір. Український географічний журнал. 2020. № 1. С. 7–15.
22. Планування територій населених пунктів. Навчальний посібник / За ред. д.е.н. А.Я. Сохничка. – Львів: Ліга-Прес, 2010 – 168 с.
23. Підготовка до стратегічного планування економічного розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [h[^] p://www.linc.com.ua](http://www.linc.com.ua) .
24. Регіональна соціально-економічна політика: навчальний посібник / Гречаник Б.В., Васильченко Г.В., Канавець М.В. – Івано-Франківськ: Місто НВ. - 2012. – 414с.
25. Розробка стратегій розвитку територіальної громади: загальні засади методики //В. Нудельман, І Санжаровський. – К.: Дата банк України. - 2002. – 232с.
26. Смарт-інновації українських міст // Платформа розвитку міст портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>
27. Створення об'єднаних територіальних громад в Україні. Аналітична доповідь від громадськості у форматі Shadow Report. Київ, 2018, 45 с. URL: <http://parlament.org.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Detsentralizatsiya-v-Ukrai-ni-2014-2017-rr.pdf>.
28. Стратегічне планування розвитку агломерацій та субрегіонів як інструмент підвищення конкурентоспроможності регіонів //Васильченко Г.В., Парасюк І.Г. //Формування ринкової економіки: зб. наук. праць - спец.вип. Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи: у 2-х ч. Ч.1-К.:КНЕУ. – 2011. - с.223- 230.
29. Територіальний розвиток в Україні: розвиток агломерацій та субрегіонів. – Київ: Агентство США з міжнародного розвитку. – 2012. -188с.
30. Ткачук А, Врублевський О. Просторове планування для економічного зростання: аналіз практики та законодавства /А. Ткачук, О. Врублевський. – К.: , 2009. – 120 с.
31. Ткачук І. Просторове планування сільських територій: законодавче забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://despro.org.ua/news/experts/detail.php?ID=1285>
32. Топчієв О. Г. Планування території : навчальний посібник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова. – Херсон : Грінь Д. С, 2014. – 268 с.

33. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : колективна монографія / За ред. К. Мезенцева, О. Олійника, Н. Мезенцевої. – К. : Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
34. Ущатовська О. Правові форми планування земель в умовах об'єднання територіальних громад в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2018. №3. С.68-73
35. Чукут С. А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні / С. А. Чукут, В. І. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13. – С. 89–93.
36. Якимчук А.Ю. Просторове планування територій у системі державного управління. Децентралізація влади, проведення реформ в Україні. Сучасний стан та проблеми підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад: мат-ли I Міжнар. наук.-метод. конф. Рівне : Волин. Обереги, 2017. С.138-140.
37. Golub G., Pohrebskyi T., Golub S., Potapova A.. Socio-geographical characteristics of rural settlement of the Volyn Region. Acta Geographica Silesiana. № 18/1 (53). Sosnowiec: Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, 2024. P. 5–12.
38. Niemets L., Golub G., Niemets K., Pohrebskyi T., Sehida K., Potapova A., Kravchenko K. Structural and dynamic features of the regional labour market of Ukraine (case study of Volyn and Kharkiv regions). Proceedings of the 37th International Business Information Management Association (IBIMA), (Cordoba, Spain, 30-31 May 2021) ISBN: 978-0-9998551-6-4, ISSN: 2767-9640, p. 2090-2098.
39. Pohrebskyi T., Golub G. Natural movement of the population of the city of Lutsk. Acta Geographica Silesiana, 39. WNoZ UŚ, Sosnowiec, 2020. P. 41-47.
40. Potapova A., Pohrebskyi T., Golub G. Socio-demographic factors of population resettlement of Volyn Region. Acta Geographica Silesiana. № 16/1 (45). Sosnowiec: Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, 2022. P. 19–31.
41. Potapova A., Pohrebskyi T., Golub G., Golub V., Sosnytska Y. Economic potential of Volyn Region. Acta Geographica Silesiana. № 16/4 (48). Sosnowiec: Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, 2022. P. 29–36.
42. Sehida K., Niemets L., Kostrikov S., Pohrebskyi T., Golub G., Kliuchko L. Demographic challenges in the context of human potential reproduction in the regions of Ukraine. Proceedings of the 37th International Business Information

Management Association (IBIMA) (Cordoba, Spain, 30-31 May 2021) ISBN: 978-0-9998551-6-4, ISSN: 2767-9640, p. 2071-2076.

43. Stefanović N., Danilović Hristić N., Milijić S. The implementation model of planning rules in spatial plans. *Spatium*. 2015. No. 33, pp. 62-68. URL: www.spatium.rs.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Асоціація міст України – Офіційний веб-сайт: www.auc.org.ua
2. Головне управління статистики у Волинській області. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/about>
5. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.idss.org.ua/index.html>
6. Інститут громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.csi.org.ua/>
7. Класифікатор видів економічної діяльності. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України. URL: <http://www.dkrp.gov.ua/info/842>.
8. Міністерство розвитку громад та територій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : minregionbud.gov.ua
9. Проєкт USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («Говерла») – Режим доступу : <https://www.facebook.com/USAIDhoverla>
10. Council of Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coe.int/en/web/portal/home>

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про архітектурну діяльність» – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/687-14>
2. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
3. Закон України «Про основи містобудування». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>

5. Цивільний кодекс України – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/435-15>
6. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1468-11>
7. Закон України «Про Генеральну схему планування території України». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
8. Закон України «Про публічні закупівлі» – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
9. Бюджетний кодекс України – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
10. Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/353-14>
11. Закон України «Про географічні назви» – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2604-15>
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні» – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/555-2011-п>
13. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» – Режим доступу: https://menr.gov.ua/les/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf?sv
14. Закон України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про містобудівний кадастр» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2011-п>
16. Закон України «Про засади державної регіональної політики» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
17. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного й соціального розвитку України» – Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
18. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» – Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
19. ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.

20. ДБН Б.1.1-11:2011. Склад і зміст схем планування території Автономної Республіки Крим та областей України
21. ДБН Б.1.1-13:2012. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях
22. ДБН Б.1.1-15:2012 Склад і зміст генерального плану населеного пункту
23. ДБН Б.1.1-16:2013. Склад та зміст містобудівного кадастру
24. ДБН Б.1.1-6:2007 Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території району
25. ДБН Б.1.1-7:2007 Система містобудівної документації. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження схем планування території сільради
26. ДБН Б.1-2-95. СМБД. Склад, зміст, порядок розроблення, погодження і затвердження комплексних схем транспорту для міст України
27. ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій
28. ДБН Б.2.4-1-94 Планування і забудова сільських поселень.
29. ДБН Б.2.4-3-95 Планування і забудова сільських поселень. Генеральні плани сільськогосподарських підприємств.
30. ДБН Б.2.4-4-97 Планування і забудова сільських поселень. Планування та забудова малих сільськогосподарських підприємств та селянських (фермерських) господарств.
31. ДБН Б.1.1-14:2012 Склад та зміст детального плану території
32. ДБН В.2.3-5-2001. Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів
33. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг)